

teljev ter 10.935 učiteljic torej 9.039 več učiteljic ko učiteljev.

Po „Bes. učitelj.“ —y.

Vozovi za uboge otroke v Londonu. Vojvoda Southerland je dal londonskim šolan 50 vozov, katerih ima vsak 16 sedežev na razpolaganje. Na ta način hoče ubogim učencem omogočiti, sem ter tje delati izlete v zelenjavo. Vožnja ni samo prosta, ampak vsak učenec dobi celo jeden šiling.

Po „Bes. učitelj.“ —y.

Avstrijsko-ogerska monarhija. Šolstvo v Avstriji pod Anizo. Od l. 1886. se je pomnožilo število mestnih šol od 76 na 105, število ljudskih šol pa od 1412 na 1473. V tej dobi se je pomnožilo število učiteljev od 4181 na 4804, število učiteljic pa od 1161 na 1401, šolo obiskajočih otrok pa od 339.341 na 362.987. Za zidanje šol se je izdalo 6.750.148 gld. l. 1886. je znašal naklad za šolstvo 5.028.096 gld. (od tega 2.122.840 gld. za Dunaj), l. 1892. pa 6.348.246 gld. (od tega 3.686.430 gld. za Dunaj.)

Po „Bes. učitelj.“ —y.

Delovanje „Towarzystwa pedagogicznego“ v Galiciji v letu 1891—1892. Kakor v prejšnjih letih, tako je tudi v tem letu zveza učiteljskih društev v Galiciji lepo napredovala. Ona ima 61 društev ter 166 podružnic. Članov ima čez 3000. Delovanje društveno je zelo živahno. Društvo izdaja časopis „Szkoła“. Razven tega je izdalo in založilo 15 del pedagogičnih in spisov za mladino. Ono vzdržuje tudi konvikt za otroke vnanjih učiteljev. To društvo tudi neguje ferijalne kolonije. V podporo učiteljem se je izdalo 595 gld. Po „Bes. učitelj.“ —y.

Kako se godi učiteljem na Podoli v Galiciji, o tem pripoveduje sledeči obrazek jednega učitelja v „Lwowském Kuryeru“: „Nastavljen sem na Podoli v lepi vasi ter služim 300 gld. Zato pa moram učiti 165 učencev 5 ur na dan, a 54 učenek 4 ure na dan, torej zaslužim 82 in pol krajcarja. A kako živim? Osem se nas vsede k mizi. Na vsacega pride torej 10 kr. Liter mleka stoji pri nas 10 kr.“

Po „Bes. učitelj.“ —y.

Šolstvo na Ogerskem l. 1889—1890. V tem letu je bilo na Ogerskem za šolo ugodnih otrok 2.524.569, v šolo je hodilo samo 2.057.812. Šolskih sob je bilo 24.965 z 24.908 učitelji. V 243 občinah niso hodili otroci nikamor v šolo. Šol je bilo skupaj 16.805, in sicer 801 državna, 1946 občnih, 5422 rimsko-katoliških, 2173 grško-katoliških, 1815 pravoslavni, 3375 reformiranih, 1433 evangelijskih, 566 židovskih, 184 privatnih, 14 društvenih. Nižjih občnih šol je bilo 16.559, višjih občnih 64, meščanskih šol 164, višjih dekliskih 18. Deških šol je bilo 1178, dekliskih 1342, mešanih 14.285. Jednorazrednic je bilo 12.750, dvorazrednic 2141, trirazrednic 714, četvorazrednic 435. Šol z madjarskim učnim jezikom je bilo 8994, z nemškim 674, z rumunskim 2587, s slovaškim 1114, s srbskim 312, s hrvaško-slovenskim 39, z maloruskim 211. V 64 (17 deških in 47 dekliskih) višjih šolah je bilo 646 dečkov in 1721 deklie. V 164 (44 državnih, 39 občnih z državno podporo, 3 privatnih, 2 društvenih) meščanskih šolah je bilo 10.576 dečkov in 9642 deklie. Peti in šesti razredi deških meščanskih šol so bili zelo prazni. Učiteljske je bilo 72 z 4081 gojeneci.

Po „Školi“ —y.

V trinajstih jezikih se poučuje na ogerskih občnih šolah in sicer: madjarsko-nemško, rumunsko, slovaško, češko, srbsko, bunjevaško, šokasko, hrvaško, slovensko, rusko, bolgarsko in laško. To pa vendar niso vsi lastni jeziki, ampak nekateri so le podrečja. Naklad na 16.805 šol z 24.908 učitelji je znašal 1890. l. 15.495.584 gld., h čemur prispeva glavno mesto 1.647.128 gld. Jeden učitelj stane povprečno 388 gld., jeden učenec 8 gld. na leto. Učiteljske plače so različne, med tem ko ima učitelj obrtnih šol v Pešti 1057 gld., ima v turčanskih krajih 48 gld. Prizadevajo se močno, da bi vsi učitelji razumeli madjarski. Dosegli so že toliko, da une madjarski 22.026, torej več ko tri četrtine.

Po „Bes. učitelj.“ —y.

(Dalje prih.)

Književnost.

Pomladni glas. Posvečeni slovenski mladini. III. Uredil Alojzij Stroj. Založili sotrudniki. Tiskala „Katoliška tiskarna“ v Ljubljani. Str. 110. Cena nevez. 20 kr., vez. 30 kr.; po pošti 5 kr. več. — Vsečina: Pomladnim glasom. Jos. Volc. Svetemu Očetu Leonu XIII. ob 50letnici škofovanja. Jos. Volc. Rana smrt — pa dolgo življenje. F. S. Finžgar. V nebesih — pri sveti birmi. F. Bleiweis. Gozdni križ. Jos. Volc. Zaklad v hruški. J. Štrukelj. Gospod iz Trsta. Otroška igra v dveh dejanjih. A. Stroj. — Mladim pisateljem je namen, dati slovenski mladini dobro berilo. Priznati moramo, da so spisi v obče dobri. Odlikuje se

zlasti spis „Zaklad v hruški“, ki je pisan neprisljčno, domače in verjetno. Nekateri pisatelji radi moralizirajo, toda izprevidijo skoraj, da se moraliziranje ne prime mladih čitateljev, — in starejšim preseda. Trije spisi se spominjajo papeževe petdesetletnice — (papeževa podoba) — in v igri se mimogrede slavi slovenska zmaga pri Sisku pred 300 leti. Škoda, da pisatelj v posebnem spisu ne opisuje znamenitega boja. Tiskarna je izvršila svoje delo prav dobro, da se malokatera slovenska mladinska knjiga more ponášati s takó lično zunanostjo. Knjižica se toplo priporoča in se dobiva v „Katoliški bukvarni“ ali pa pri g. A. Stroju v semenišči.

Wolfovega slovensko-nemškega slovarja je izšel tretji sešitek. Ta obseza besede od „doskóčiti“ do „govorica“. Na ovitku se razjasnjuje kratice in pripomnja naznanja, da bodo obširnija pojasnila o uredbi in osnovi tega slovarja pridejana zadnjemu sešitku prvega zvezka.

Stenske table za pokončno pisavo (latinice) je izdal založnik učil Karol Jansky v Taboru na Češkem. Oblike črkam so V. Blahouševé, ki se nahajajo tudi v odobreni šolski knjigi „prvni čitanka pro školy obecné“. 4 listi 116×85 cm veliki, ličn. na kamenu tiskani, obsegajo črke male in velike abecede, številke in ločila. Črke so velike, sredina $6\frac{1}{2}$ cm poteze nad in pod sredinjo 8 cm.

Društveni vestnik.

Iz kranjskega okraja. (Vabilo.) Učiteljsko društvo kranjskega šolskega okraja bo de zborovalo dne 18. vel. travna t. l. ob 11. uri dopoldne v Št. Juriji s sledečim dnevnim redom:

1. „Pokončna pisava“, praktični nastop g. L. Jelene.
2. Slučajni predlogi.

Kdor se misli udeležiti skupnega obeda, naznani to vsaj do 15. vel. travna g. predsedniku.

K obilni udeležbi uljudno vabi *odbor.*

Iz Gorice. Vabilo. „Učiteljsko društvo za gorški okraj“ bo de imelo dne 4. vel. travna t. l. ob 9. uri predpoludne v Gorici na slovenskem oddelku deželne kmetijske šole občno zborovanje z naslednjim vspreodom:

- I. O pokončni pisavi.
- II. Ustanovitev pevskega zbora.
- III. Posamezni predlogi.

K prav obilni udeležbi uljudno vabi *odbor.*

Iz radovljiskega okraja. Dne 13. mal. travna je imelo učiteljsko društvo tega okraja svoje prvo četrtletno zborovanje v Kamnigorici v šolski sobi po že naznanjenem vspreodu.

Predsednik pozdravi navzočne in odda besedo c. kr. okrajnemu šolskemu nadzorniku Fr. Levcu, da poroča o Krasu. G. poročevalec je povedal veliko zanimivosti o kraškem svetu in njegovih podzemeljskih hramih. Poročilo so navzočni pazno poslušali, ker tacih rečij je redkokrat slišati.

To učilo se priporoča tistim ljudskim šolam, katere so pri pokončni pisavi uvedle Blahouševé oblike. Cena vseh 4 tabel 1 gld. 60 kr., po pošti 1 gld. 80 kr.

Rozmluvy hrvatsko-češke. Usporalad Vjenceslav Zaboj Mafik, učitel v Záhřebé. V Práze. Tisk a papir Aloisa Wiesnera v Práze. — Nákladem vlastním 1893. Str. 58. Cena 25 kr. — Odkar so se začeli Slovani bolj zanimati drug za drugega, napisalo se je že precej knjig za ložje razumevanje sorodnih si jezikov. Pričujoče delce je namenjeno Čehom, — zlasti češkim učiteljem, — ki se v novejšem času zanimajo zelo za Hrvate. Sicer pa knjižico prav lahko rabijo hrvatski učitelji za priučenje češčine. In dokler tudi nam Slovincem ne spiše kdo jednake knjige, pomaga si Slovenec, ki zna hrvatski, s to knjižico pri učenji češčine.

Fr. Jeglič je poročal o čebelarstvu. Povedal je marsikaj, kar je poslušalce tudi zanimalo.

A. Grčar je razpravjal precej natanjko kako naj se goji „domovinoslovje“ v ljudski šoli in sicer v prvih letih.

Vsa poročila so se z odobravanjem sprejela.

Posameznih nasvetov ni bilo.

Določil se je za prihodnje četrtletno zborovanje kraj, dan in vspreod.

Konečno se predsednik zahvali poročevalcem za razprave in sklene zborovanje z voščilom: „Na veselo in mnogobrojno snidenje pri prihodnjem zborovanji!“

J.

Iz Novega Mesta. Vabilo k zabavnemu večeru katerega priredi učiteljsko društvo novomeškega okraja v četrtek dne 4. vel. travna v dvorani „Narodnega doma v Novem Mestu v korist društva in družbe sv. Cirila in Metoda po sledečem vspreodu:

1. A. Nedved: „Pri slovesi“. (Moški zbor.) 2. F. S. Vilhar: „Kam?“ (Bariton-solo.) 3. Fr. Kücken: „Barcarola“. (Ženski dvospjev.) 4. K. Mašek: „Pri zibelci“. (Čveterospej.) 5. Hr. Volarič: „Slovenski svet, ti si krasn“. (Moški zbor.) 6. Blaznica v prvem nadstropji. (Vesela igra v jednem dejanji.) Med petjem in igro igra orkester novomeške godbe. Vstopnina: Sedeži po 50 kr. Vstopnice po 30 kr. Ker je čisti dohitek namenjen tudi družbi sv. Cirila in Metoda, se preplačila hvaležno sprejemajo. Začetek točno ob 8. uri zvečer.

Odbor.

Vestnik.

Osobne vesti. G. Ivan Okorn, nadučitelj na dvorazrednici v Preddvoru, imenovan je drugim učiteljem na deški šoli v Tržiči; g. Muks Šribar, učitelj-voditelj v Vavti Vasi pa učiteljem-voditeljem pri Beli Cerkvi. — Umrl je dne 24. mal. travna g. Jakob

Setničar, nadučitelj v Ajdovščini, v 55. letu svoje starosti. V m. p. — G. Simon Zupan, katehet pri čč. nunah v Škofji Loki, postal je župnik na Jezici, na njegovo mesto pa je prišel za kateheta g. Feliks Zavodnik, kapiteljski vikar v Novem Mestu.